

ACCIO CIUTADANA

41

1089157
(GE 066)

EDITORIAL

TRENTA ANYS DE CATALANISME...!

La política catalana, intervinguda i monopolitzada durant llargues i llargues anyades, per la Lliga Regionalista (avui per avui Lliga Catalana) havia de caracteritzar-se pel seu accentuat confusionisme que és, i ha estat sempre, la norma predilecta que han seguit els elements directius de l'escola lliguera. Removent en l'entranya viva les brases enceses i roents de l'amor a la terra nostrada, tocant les fibres més sensibles del nostre sentimentalisme patriòtic amb convencionalismes arcaics i floralescos, procuraven mantenir en una constant tensió nerviosa, l'esperit ingenu de les masses ciutadanes, perquè sabien prou bé que el seu exaltament, a vegades molt propens al sacrifici, privava i dificultava la reflexió i el raonament i així els era més fàcil i planer conduir-los pels viaranyos tortuosos que més convenien a les seves ambicions desmesurades. Per això hom es dona compte, ara, que les actituds vacil·lants de l'ànima col·lectiva del nostre poble, no eren pas defectes racials de la gent catalana, sinó conseqüència lògica de la conducta interessada d'aquells elements que confonien la política amb una indústria lucrativa, amb una mena de societat anònima en la qual fan nosa els idealismes purs i solament són admeses com a valors cotitzables, les pessetes, molt més si aquestes es compten per milions.

Per això, en enfrontar-se amb els problemes vius i candents que els fets i les circumstàncies han posat en un primer pla per a facilitar el desenvolupament normal de la nostra vida, s'ha esfonsat el catalanisme dels trenta anys de confusionisme lliguer. Aquella ficció d'una Catalunya poblada de caputxetes i pomells de joventut, amb pelegrinatges a la Moreneta de Montserrat, amb Jocs Florals a cada casino de barriada i amb regines de festa i ballades de sardanes, no és pas la Catalunya que batega portada pels neguits d'un millorament social i econòmic que faci als seus fills ben lliures i independents; no és pas aquella Ca-

talunya que volem comprensiva i generosa per a l'humil i el desvalgut; aquella Catalunya que, d'acord amb les seves germanes d'Ibèria, treballà per a posar-se a la capdavantera de les nacions civilitzades i que des d'aquell lloc labori eficaçment per una pau, una germanor i una igualtat entre tots els pobles i entre tots els homes. No és pas la Catalunya que anhelem els que, tenint un concepte universalista de les coses, som catalanistes de socarrel sense haver passat per l'escola de la Lliga.

Trenta anys de catalanisme confusionista han fet molt pocs catalanistes. Tot el més que han lograt, i ja és prou, destriar ben bé els camins. D'una banda aquells pels quals l'interès de Catalunya, problema de llibertat, està per damunt de tot, i de l'altra, aquells que accepten que no es voti una constitució republicana en la qual es proclamava el dret indiscutible de Catalunya a regir-se ella mateixa, perquè ensems proclamava el laïcisme integral de l'estat; els que accepten que no es voti l'Estatut orgànic de la nostra terra, llei fonamental de la pàtria rediviva, perquè s'hi consignaven, aixímateix, uns principis socials i un laïcisme d'acord amb la constitució de l'estat espanyol; aquells que acceptaven i acceptarien encara, recolzar la dinastia borbònica, enemiga secular de Catalunya i dels catalans, tornant satisfets al vassallatge a què ens sotmeterien de nou, en tant que s'enfonzessin totes les millores de caràcter moral i d'ordre econòmic, obtingudes amb la república.

Trenta anys de catalanisme...? No! Trenta anys de política confusionista al servei d'uns interessos particulars i egoistes. Per això, en recobrar Catalunya la seva personalitat, els homes de la Lliga Catalana, malgrat l'empatx trentista, s'han trobat desplaçats per no haver sabut o no haver volgut arribar a l'ànima del poble.

JOAN BALLESTA

SETMANARI DEL PARTIT R.F.N
DE LES COMARQUES GIRONINES

GIRO
9 juny 193

15 c

ACCIO CIUTADANA

9 juny 1933

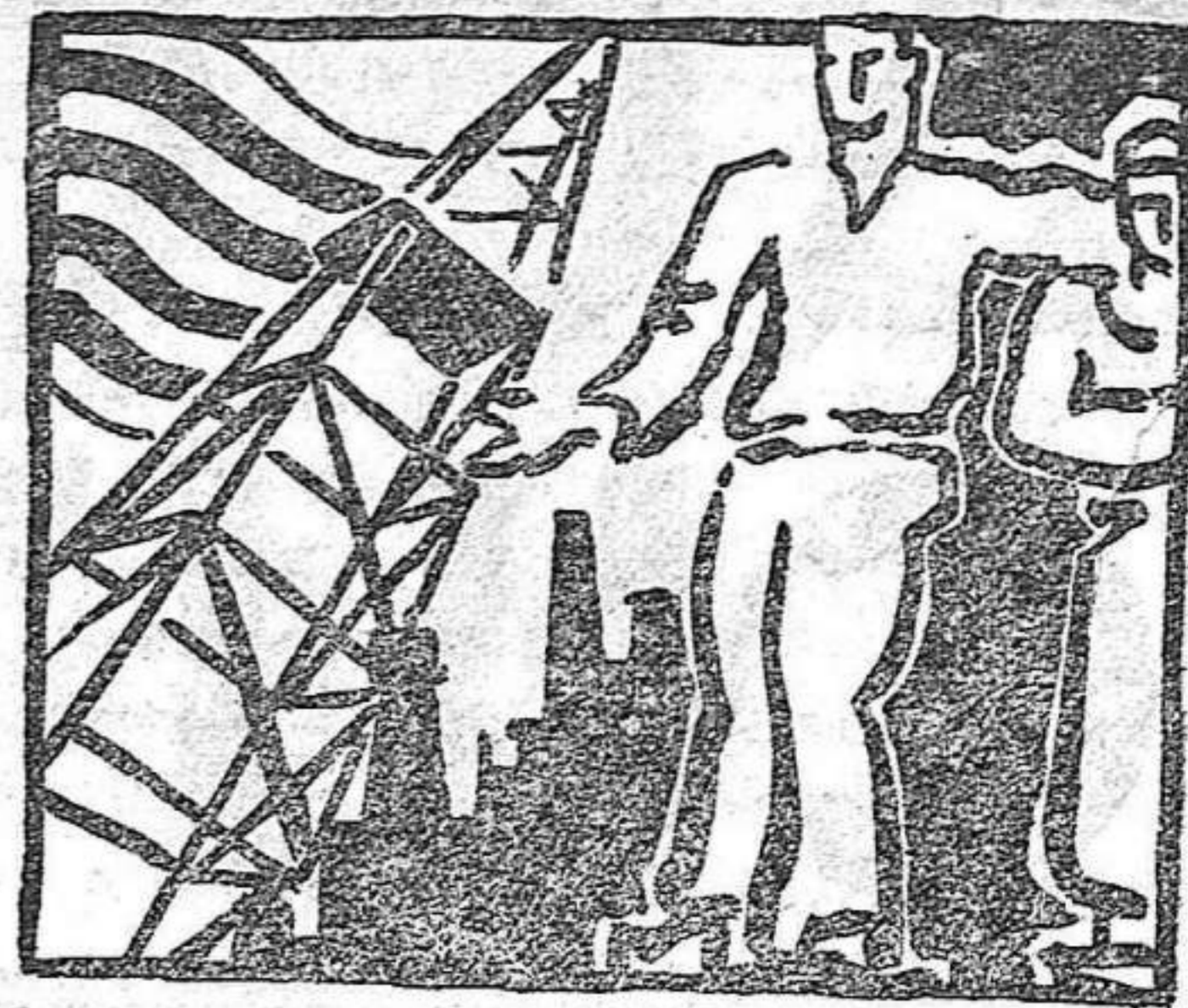
41

DELEGACIONS COMARCALS

OLOLOT
Màrtirs de Jaca, 9
RIPOLL
Trinitat, 6-2.º
GIRONA
Carme, 13
PALAMÓS
FIGUERES
Cervantse, 3
PUIGCERDA
Centre Republicà
STA. COLOMA
Clavé, 23

SETMANARI DEL PARTIT REPUBLICÀ FEDERAL
NACIONALISTA DE LES COMARQUES GIRONINES

Redacció i Administració: C. Carme, 13. - Girona : Tel. 199
Hores despatx: 6 a 8 de la vetlla
Subscripció trimestre: 1'75
Surt els divendres

El renaixement de Catalunya

Era l'any 1833 que l'Aribau escrivia la seva famosa poesia que s'ha vingut coneixent per "Oda a la Pàtria". Han passat cent anys. Aleshores no s'escrivia en català, s'havia perdut l'idea de nacionalitat, l'obra absorbent del centralisme borbònic estava en el seu període d'algidesa, i els catalans sentien com un oprobí que la seva fonètica, en parlar una llengua forastera, els delatés el seu peyoratiu origen.

I un català resident a Madrid, en sentir dins seu una afectivitat d'enyorament per la seva terra, en un moment que l'instint racial se desvetllava sota la inspiració poètica, va escriure en català una poesia. La paraula estava dita: era, com en el passatge bíblic, ressucitar: Nació catalana, aixeca't i camina!

En aquell instant, en el moment que Aribau començava les primeres frases del seu treball, mentre escrivia el vers "Adéusiau, turons, per sempre adéusiau", començava la renaixença catalana. Als cent anys d'aquell instant, Catalunya té la seva autonomia, debat les seves lleis en ple Parlament, i és una cèl·lula de l'organització política del món.

El miracle s'és fet. No volgueu saber els anhels, els treballs, les persecucions, les presons i els exilis que el miracle ha costat. La revifcació de Catalunya ha estat un esforç constant per part de totes les generacions que d'ençà de l'any 1833 ens han precedit, que només la fe ha pogut suavitzar i mantenir. La recuperació del sentiment de la personalitat catalana s'ha desenvolupat sota el ritme d'una llei biològica que res podia deturar. Tots els elements detractors han hagut d'ésser vençuts paulatinament, des de la indiferència i la burla dels propis catalans, fins a l'hegemonia castellana que cristallitzava en la monarquia. Aquesta monarquia que, dos anys abans de proclamar-se la República catalana, en ple cor de Barcelona, ressuscitava l'odi de Felip V contra la nostra terra, i es feia hereu directe i responsable absolut de l'anorreament dels nostres drets i les nostres llibertats.

El període renaixentista, amb la consecució de la Llei d'autonomia, ha acabat a Catalunya. És precís endreçar els vells tòpics que fins ara tenien la valor d'activar la reacció per a facilitar i escursar el desvetllament, i no recordar-nos més, si no és com a manifestació folk-lòrica, de la caputxa i des jocs florals dels envelats. El pretèrit ha esdevingut present, i del present se'n ha d'encarrilar el pròxim futur.

És precís anar de presa. Catalunya, en la seva renacionalització, deu considerar el retràs que porta, degut al seu hivernisme polític, en relació a les altres nacionalitats. Començant pel seu idioma, avui tan pulquèrrimament depurat i precisat en l'ordre teòric, ha de fer l'esforç de donar-li la plena possessió pràctica, i que tot català senti el deure d'utilitzar-lo en totes les seves manifestacions, per a aconseguir la ductilitat que tot idioma modern necessita com a veïcle de les noves promocions culturals i les noves ànsies socials i democràtiques.

Catalunya, en ordre al treball, ha d'assimular ràpidament tota la legislació obrera i proletària, fent de manera que la llibertat política adquirida es tradueixi en llibertat individual i en normes equitatives de justícia social, renegant d'un conservadurisme tan aliè a l'essència de la catalanitat, com ho era el predomini de la monarquia.

I, sobretot, Catalunya deu culturitzar-se. Deu culturitzar-se malgrat tot, malgrat la deficiència estatuària, malgrat la migradesa dels seus cabals, malgrat la indiferència i la hostilitat dels propis catalans a la seva culturització. Si un despotisme és lògic i una dictadura és noble, és el despotisme i la dictadura per a culturitzar una nació. La raó primordial avui d'existència individualitzada d'un poble, és la seva contribució al progrés moral i intel·lectual de la humanitat, que solament s'aconsegueix mitjançant una cultura. I Catalunya, la nostra Catalunya, que ha superat el seu renaixement, complirà aquest deure per fer-se honor a si mateixa, i perquè el seu nom s'esmenti com un exemple "als propis, als estranys, a la posteritat".

La dona i l'infant

Cada dona porta un fill dormit a les entranyes, ha dit G. Martínez Sierra.

Bé és veritat. Tant, que l'infant glateix dins la verge i dins la dona estèril. Per això nosaltres som gairebé sempre més sensibles al dolor del pròxim. Perquè l'esguardem "maternalment".

La naturalesa ens ha donat una missió altíssima. Aquesta superioritat si que no ens la roba ningú. "Els fills, abans que tot, són de la mare", fa exclamar a un seu personatge L. Pirandello.

Si això és quelcom d'inefable grandesa, no és menys cert que la nostra responsabilitat és igualment gran i inquietadora.

Tothom amb una mica d'esperit, somnia fer en el fill una obra d'art.

Volem plasmar en ell—en carn i ànima—tots els nostres anhels de perfecció. Volem fer-lo com nosaltres hauríem volgut ésser.

Ara bé: està sempre a l'altura deguda la dona?

Indubtablement: no. Ella, primera educadora, és sovint ineducada i inculta. El fill rep d'ella les primeres idees, les primeres nocions de les coses. Compteu, doncs, si és transcendental la seva influència.

La mare deixa en nosaltres una marca inesborrable, que perdura tota la vida.

Si totes les arts volen un llarg aprenentatge, amb més motiu en necessita la Maternitat que és tan difícil i tan excelsa.

I hom va al matrimoni sense la més lleu preparació.

Ací —massa meridionals o massa rutinàries— no sabem mirar amb serenor les qüestions del sexe. Posem un vel a totes i fins hi ha qui considera de bons gust ignorar-les.

Error funestíssim!

És absolutament indispensable una preparació pre-matrimonial amb mires al fill que pot venir. En la dona, sobretot. I és en ella on més descuidada està.

Les noies s'afanyen a cosir, a aprendre feines domèstiques, a coquetejar i a maquillar-se....

Bé. Us voleu casar. Però tot allò no és

suficient. Això per "pescar", que dieu vosaltres; però el que ve després és cosa seriosa.

És increïble l'oblit en què s'ha tingut entre nosaltres l'estudi de la Puericultura, per exemple.

El nostre país dona un creixent tant per cent de mortalitat infantil.

És dolorós constatar-ho: en la majoria dels casos la culpa és tota de la mare. De la seva ignorància, de la seva incúria.

És quelcom greu i val la pena de pensar-hi. Tota dona, genuïnament femenina, s'ha

d'interessar per aquest assumpte. I posar en el fill tota la seva intel·ligència, tota la seva tendresa i tot el seu art.

Fóra rutines. Volgueu documentar-vos, aprendre com es cria un infant, com s'alimenta, com es cura, com s'educa.

Us podeu quedar solteres. És clar; però dels estats apreneu el més difícil. I al costat dels vostres encisos, de les vostres aptituds, no oblideu mai la Maternologia, Ciència Suprema nostra.

LLIBERTAT SERRA

Les lleis doctrinals de la República

Amb la promulgació de la Llei de Congregacions religioses, es podria dir que la República ha clos l'etapa més important de la seva legislatura. Les lleis que es van i s'anirant discutint, com la del Tribunal de Garanties, l'electoral, la d'arrendaments agrícoles i les demés que s'anuncien, són solament complementàries de les que, d'una envergadura més considerable, constitueixen el cos doctrinal de la República espanyola.

Aprovada la Constitució, que és l'essència de la nova forma de govern, va venir l'aprovació de l'Estatut de Catalunya, per a trencar la concepció capriciosa d'una organització estatal unitària, creació d'una monarquia exòtica, i per a donar satisfacció als anhels autonomistes de la nostra terra: vingué simultàniament la Reforma agrària, tendint a deslliurar d'una esclavitud gleval una munió de treballadors que en va haurien esperat de la monarquia la seva redempció; i, finalment, l'aprovació i promulgació de la Llei de congregacions, que fa real i legal el predomini del poder civil, poder sobirà, —i únic per antonomàsia— en les democràcies modernes constituïdes a base de la voluntat i la llibertat dels pobles.

Algunes d'aquestes lleis no han agradat a tothom: per precisar més, aquestes lleis —la de l'Estatut, la de congregacions, la agrària— han desplaçat els monàrquics recalci-trants, que no es poden avenir de què la República es consolidi damunt les pedres angulars que per ella representen aquestes lleis. Però, a més, dels monàrquics que somnien amb el retorn impossible de la reialesa, la que, segons el seu desig, hauria d'ésser com uns Reis de l'Orient que els retornessin les joguines predilectes dels seus privilegis i les seves sinecures, molts republicans senten dins seu un lleuger malestar derivat d'aquestes aprovacions, considerant que la República ha anat més enllà, no sols dels seus desitjos, sinó també de la trajectòria que dins el seu pensament hi havien prematurament assenyalat.

Però, és que hi ha dues menes de republicans. No solament hi ha els republicans que bonament accepten l'actual forma de govern, que la desitjarien per a sortir definitivament de les possibilitats d'actuacions

anti-constitucionals, que varen votar contra la monarquia per un elemental sentiment de protesta envers l'actuació depriment dels darrers governs monàrquics, sinó que també hi ha els republicans de naixença, els que ho han estat tota la vida, els que havien estudiat la forma republicana com a continent i com a contingut, els que sabien que la República havia d'ésser de la manera que és, o no havia d'ésser.

I aquests són els veritables republicans. No pas els deprimits per la monarquia, sinó els convençuts, d'ara i abans, de la República. No pas els republicans per exclusió, sinó els republicans per convicció. Tan solament poden dir-se republicans, els que han nascut al sentiment polític sentint dins seu com la veritat hi era revelada, i que la defensaven contra adversitats, contra corrents, quan era una execració ésser i dir-se republicà, quan la República semblava destinada a no triomfar mai. Entre els goigs del triomf d'ara, hi ha un cert enyorament de la lluita pel triomf, i a voltes plau de considerar com seria el nostre braó per tornar a erigir-la, si mai cap commoció política la pogués enderrocar.

I aquests republicans, els purs, els essencialment republicans, els integralment republicans, troben pertinent la legislació de les Corts Constituents, i afirmen la seva aquiescència en el total de lleis doctrinals que porta promulgades la República. Si una d'aquestes lleis manqués, la República hauria mancat a la concepció que abans de la seva proclamació ja se'n tenia: una República sense la seva constitució àmpliament liberal, sense Estatut d'autonomia, sense Llei de congregacions o sense Llei agrària, hauria mancat a un dels punts que ideològicament la sustentaven en el pensament i en el cor dels seus fidels.

I són aquests, precisament, els que la mantenen, que li donen vida amb el seu escalf d'amor i d'ideal, que veuen vinculada tota la seva esperança en la seva vitalitat, i que l'estimen com a cosa pròpia, car no en va els ha costat sacrificis, i dolors, i angories, contribuir a posar-la al món de les ubèrrimes realitats.

Actes de propaganda republicana

Pel proper diumenge, dia 11 de juny, estan preparats els següents mítings d'afirmació republicana:

A les tres de la tarda, al Centre Català Republicà de Sant Jordi Desvalls.

A les sis de la tarda, al Centre Republicà Federal de Cervià de Ter.

A les deu de la nit, al Centre Republicà Federal de Celrà, en els quals parlaran:

La senyoreta Nuri Oromí, de la Secció Femenina d'Esquerra Republicana de Barcelona.

El senyor Joan Ballesta, President de la Comarcal de Girona.

El senyor Joan Casanovas, Vicepresident del Parlament de Catalunya.

CONFERÈNCIA DE JAUME BALAGUER

El proper dissabte, dia 10 de juny, el senyor Jaume Balaguer, expressament invitat pel Centre Republicà de Bordils, donarà en aquell Centre a les deu de la nit, una conferència sobre "Qüestió Agrària".

CONVOCATÒRIA

Amb data 6 de juny s'han cursat a tots els Centres Republicans, adherits a la disciplina del Partit Republicà Federal Nacionalista de les Comarques Gironines, de la Comarca de Girona, les corresponents convocatòries per assistir a la reunió que tindrà lloc el dia 11 de juny, a les onze del matí, en el Centre d'Unió Republicana de Girona, per a discutir la següent ordre del dia:

Congrés del Partit. — Assumptes generals.

Es prega l'assistència dels Delegats dels Centres a la reunió.

Si algun Centre no hagués rebut la necessària convocatòria és pregat d'assistir-hi i fer constar la falta.

Els Centres que formen el Comitè hauran de reunir-se una hora més aviat en el mateix lloc.

N. de la R. — A l'hora de portar a l'impremta les últimes notes del nostre Setmanari, ens enterem de què s'ha produït la crisi total en el Govern de la República.

Per manca de temps per poder-la comentar, procurarem en el número vinent ésser més explícits sobre tan important esdeveniment.

Les intervencions dels nostres Diputats al Parlament de Catalunya, contestant als super-homes de Lliga Catalana Srs. Sol i Vidal i Guardiola

El Sr. CEREZO: Estem parlant d'una Llei de caràcter transitori els efectes de la qual han d'ésser fins a l'aprovació de la Llei de contractes de conreu i és allà on hem d'exposar totes les doctrines de cada una de les Minories pel que hagi d'ésser la Llei en relació als contractes de conreu. Molts dels arguments del senyor Sol han estat ja manifestats en aquesta Cambra i han estat contestats; no hi entraré per a no allargar aquest debat. Solament recolliré dues indicacions del senyor Sol. Ens ha parlat de treballadors de la terra que han retingut uns fruits; en el nostre punt de mira no són treballadors que han retingut uns fruits: són treballadors que en virtut d'uns drets que els donava un Decret varen dipositar i consignar una quantitat. No és el mateix parlar de retenció que de consignació; dic això perquè quedi ben clarament el que entenc que és aquesta retenció que nosaltres diem consignació de fruits. Una altra manifestació és la que ens deia del conflicte que sembla que hagi estat instat únicament i exclusiva pels elements rabassaires. Nosaltres fem una Llei per a tots els treballadors de la terra que tinguin conflictes. Si hi ha algun cas d'aquests especials que ha volgut parlar el senyor Sol dient que és un cas d'injustícia, jo li he de dir que si és un conflicte que es va instar l'any 1931, han tingut prou temps per a solucionar-lo. Quan no s'ha arranjat, quan no hi ha hagut possibilitat d'entendre's el propietari i el conreador, és que aquell contracte que havien de tenir escripturat o pactat el propietari i el conreador no responia amb tota seguretat a les realitats del temps actual. I per això ha anat continuant el conflicte i lògic és que com que és una Llei de caràcter general per a resoldre els conflictes, que quedi comprès aquest propietari dintre aquesta Llei. I per a acabar, com que una de les coses que volia comentar era la redacció d'aquest article que entenem que és ben clara i meditada, perquè inclús la Minoria de Lliga Catalana aquesta tarda ha participat en la redacció definitiva d'aquest article, nosaltres entenem que la redacció és precisa i clara i que s'ha de mantenir tal com està redactat.

* * *

El Sr. CEREZO: Senyors Diputats: El senyor Vidal i Guardiola ens diu que no contestem nosaltres a allò que ells plantegen. El que no contestem és amb discursos llargs. Però sigui com sigui, jo no vull entrar en una discussió llarga i vaig a pun-

tualitzar els fets de què encara no s'ha parlat.

Moltes de les coses que el senyor Vidal i Guardiola ens ha posat ja havien estat parlades, però entrant en el punt concret, objecte de l'esmena, nosaltres hem de dir que ja ha estat ben estudiada aquesta per a poder dir que no la podem admetre.

En ordre als arguments del senyor Vidal i Guardiola relacionats amb el compliment de les Lleis, nosaltres hem dit en tot moment que les Lleis s'han de complir. El que hi ha és que abans hi havien unes Lleis de privilegis; nosaltres volem destruir aquests privilegis, i amb la sobirania del Parlament crear noves Lleis destruint aquests privilegis. I aquest és el sentit; no és altre.

Ens ha dit el senyor Vidal i Guardiola que la distribució de les rendes de la terra era exagerada, i jo em permeto dir que no crec que el senyor Vidal i Guardiola ho hagi dit seriosament, perquè sabem que el líquid imposable pel qual es regeix la distribució de la tributació a tot Catalunya, dista molt d'ésser, no el que diríem la meitat de la renda, sinó en molts casos no és ni la dècima i per regla general no passa de la quarta part de la renda. I això hem pogut comprovar-ho en molts pobles. Precisament en parlar-nos del que és el repartiment veïnal, que també el repartiment veïnal adoleix de les mateixes circumstàncies que la contribució, una de les coses que més ha demostrat que el pagament del repartiment veïnal no ha estat just, és que la majoria dels pobles rurals no han crescut ni han prosperat en cap aspecte i no hi cap dubte que si els propietaris que han tingut l'administració de la majoria d'aquests pobles haguessin tributat com els corresponia, molts d'aquests pobles haurien crescut, haurien prosperat i haurien tingut escoles molt abans de l'adveniment de la República.

La segona fórmula, és la de què els conreadors participin en la part d'adobs i sulfats. Ja sap el senyor Vidal i Guardiola que sobre aquesta qüestió no tindríem cap dubte, perquè hi sortirien perdent la majoria dels propietaris si haguessin de contribuir en la part precisament d'adobs i sulfats que han deixat de contribuir i produït la majoria de conflictes de la terra durant els anys 1931 i 1932; però com que nosaltres hem volgut tallar els conflictes totalment, no volem que hi hagi nova discussió sobre la part d'adobs.

Per aquestes raons, rebutgem l'esmena que ha presentat el senyor Vidal i Guardiola.

Els estudis literaris

Els estudis literaris mereixen algunes reflexions. El que llegeix, amb propòsits d'augmentar la seva cultura literària, una obra d'un autor qualsevol, i preté jutjar-la des d'un punt de vista absolut, no fa en realitat un treball de crítica seriosa, puix les obres dels homes no són mai producte exclusiu de la imaginació personal, sense que en elles influeixi l'ambient de l'època i la llimada deixada per la corrent de molts de segles. Dóna motiu, en primer lloc, al dubte de si és o no és realment original l'obra que es llegeix. La respectabilitat de l'autor el posa per exemple a cobert del suposat de què sigui una tasca copiada. Però no permet de rebutjar d'una manera absoluta la possibilitat de què el pensament fonamental hagi estat desenrotllat abans. Naturalment, és impossible conèixer totes les produccions literàries del món, de manera que aquest dubte sempre pugui existir, però, almenys, hi ha que saber si ha estat el pensament copsat d'algun autor cèlebre. Per exemple, assistiu al teatre i aplaudiu l'estrena d'un drama; es pot suposar que el veí us diu: Un drama que tenia el mateix pensament que el que vaig veure estrenar a Austràlia. Doncs, podeu creure que l'autor no ha sabut res del drama literari estrenat a Austràlia. Però, figureu-vos que es tracta del d'un drama de Shakespeare: llavors no sols ha degut ignorar l'autor la procedència de les seves idees, sinó que vós, crític incipient, haveu fet un trist paper en desconèixer la vertadera paternitat de la producció aplaudida.

Per tant, els estudis literaris, encara que nodrint-se de lectura, requereixen, com tots els estudis, una atenció i una meditació ben cimentades i ordenades. Hi ha que portar a cap dits estudis amb tota amplitud, amb la mateixa amplitud que la que un home de vertadera ciència anhela per als que li són propis. La comparació de les obres mestres és una font de cultura literària innegable, i és la que obra la porta al coneixement profund de la literatura. Mentre s'examina una obra aïlladament, mancat d'un tipus de comparança, manca el que és essencial per a medir; és com voler pesar un objecte amb una bàscula en la qual no hi hagi pesos.

No hi ha res més pobre en el concepte literari, que els paràgrafs en què els autors descriuen una feina agrícola, una tasca industrial, una producció artística, i no coneixent a fons la cosa de la qual enraonen, passen per damunt de l'assumpte i el disfressen amb paraules insulses o interposen algun desencert. En canvi, les descripcions precises, vertaderes, són com fotografies de les escenes descrites. El lector sembla que les veu i l'obra literària produeix aquella emo-

ció, aquell moviment noble de l'esperit, necessari perquè aital obra literària pugui mereixer aquest nom.

Neix d'aquí la conseqüència lògica de què el que es dedica a estudis literaris ha d'observar, ha d'estudiar la realitat del que succeeix en el món que habita. I aquesta necessitat no complica, no fa més difícil, l'estudi vertader de la literatura, el contrari, el fa més sòlid, més ferm, més clar, li dóna tota la importància de què careix sense aquestes condicions. No hi ha dubte de què la imaginació fa sempre un paper de primer ordre en aquest sentit de l'activitat humana; però la imaginació, poc o malament alimentada, dóna productes pel regular raquífics, mentre que la que ha extès les seves arrels damunt l'ample camp de la vida i de la realitat, produeix fruits més assaonats.

Remitent: EL POETA TITO. Girona

La bella explicació sobre el Marroc d'En Miquel Santaló

La modèstia innata d'aquell nostre home excepcional que es diu Miquel Santaló va fer que vingué anunciat com a conversa familiar el que fou una ampla i documentadíssima explicació sobre les costums del Marroc.

A propòsit del seu recent viatge llampec a aquelles terres, va donar-li oportunitat per admirar-nos una vegada més amb els seus coneixements profundíssims sobre multitud de matèries

Va iniciar la seva conferència explicant com el desig de traslladar-se a Africa era còrsa sumament envejada de molt temps, i aprofit àel parèntesi de relativa tranquil·litat en el Parlament, després d'aprovada la Llei de Congregacions Religioses, per a realitzar amb vertadera il·lusió d'infant el viatge.

Fa una llarga explicació sobre els sistemes de transport que emprà, i una comparació entre el paisatge misèrrim d'una part d'Andalusia amb bona part de les terres africanes del nord.

Estudia el sistema de govern que existeix en tot el Marroc i la influència que exercixen els Estats francès i espanyol, així com la riquesa que atresora la nostra Zona del Protectorat; el mitjà de vida dels indígenes, la construcció de les edificacions, i les costums dels naturals.

Insisteix en gran manera per fer-lo ressaltar, el màxim de respecte que es tenen referent a religió les diferents races que poblen el Protectorat, exemple en el qual tots hi podem aprendre.

Posa de relleu la diferència de riquesa que hi ha en els dos extrems de la Zona espanyola representada per les ciutats de Ceuta i Melilla, la primera dedicada a l'agricultura i cria de bestiar, i la segona riquíssima en minerals.

Exposa una sèrie de gràfics, plànols, mapes i fotografies del Marroc i a la seva visita va fent explicacions del que va poder copsar en la seva visita a Ceuta, Tetuan,

Xauen, Tànger, Alcazalquivir, Larraix, i detalla extensament tot el que va recollir d'interessant en la seva excursió.

La "conversa" va tenir una durada de més dedues hores, escoltant una forta ovació en donar-la per acabada, del nombrós públic que va acudir a escoltar al nostre benvolgut Santaló.

RÒMUL

CENTRE D'UNIO REPUBLICANA

GIRONA

CICLE DE TRES CONFERENCIES PUBLICQUES

sobre els temes

- I - Evolució del liberalisme
- II - Evolució de la propietat
- III - Evolució del salariat

a càrrec de

Joaquím de Camps i Arboix

La primera, sobre

EVOLUCIO DEL LIBERALISME

Tindrà lloc DIMARTS dia 13,
a les deu de la nit, baix el següent

SUMARI

Resum històric. - La llibertat de consciència i la seva fórmula política. - Fallida del liberalisme econòmic. - Significació del liberal-socialisme.

CICLE DE CONFERENCIES AL CENTRE D'UNIO REPUBLICANA

Dimarts vinent, dia 13, començarà en el "Centre d'Unió Republicana", a les deu de la nit, un cicle de tres conferències a càrrec del nostre benvolgut amic i prestigiós lletrat senyor Camps i Arboix, sobre l'evolució d'uns problemes latents.

La primera d'aquestes conferències versarà sobre el tema "L'evolució del liberalisme", sota el següent sumari: Resum històric. La llibertat de consciència i la seva

fórmula política. Fallida del liberalisme econòmic. El moviment liberal-socialista i la seva significació.

La segona, que tindrà lloc vuit dies després, o sigui el dimarts, dia 20, del corrent juny, versarà sobre "L'evolució de la propietat", sota el següent sumari: Origen de la propietat. Resum històric de la seva transformació. És legítima la propietat de la terra? La fórmula del liberal socialisme.

La tercera, que es donarà el dimarts, dia 27, a la mateixa hora que les anteriors, versarà sobre "L'evolució del salariat", sota el següent sumari: Naturalesa del contracte de treball. En el producte hi ha salari no pagat?. Del salariat, al participacionisme. L'accionariat obrer.

L'anunci d'aquest cicle de conferències i la solvència del conferenciant, han desvetllat molt d'interès. El contingut dels temes i la forma de desenrotllar-los, augmenta encara l'interès, fent creure que aquests actes seran un èxit més dels que porta organitzats el nostre benemèrit centre republicà.

PANORAMES INTERNACIONALS

La Conferència del Desarmament

Si tots els països que han enviat representants autoritzats a la Conferència del Desarmament naval, que es troba actualment reunida a Ginebra, celebrant les seves sessions, senten la necessitat apremiant d'anar a una reducció dels efectius navals de destrucció, no ja solament per a evitar tràgiques hecatombes i assegurar la pau universal, si que també per alleugerir els respectius pressupostos de càrregues pesades que fan trontollar i que enfonsen l'economia nacional; si cap dels reunits sent les ànsies de dominació i de conquesta i vol treballar decissivament per a assolir el benestar interior, convençut de què així treballa pel benestar de tothom, no comprenc pas la necessitat d'aquesta Conferència del Desarmament i comprenc molt menys encara que s'hagin de celebrar tantes reunions i pronunciar tants discursos i establir pactes i convenis i embrutar paper, si no és per aquella manca de sinceritat característica de la política dels grans estats, que porta com a conseqüència immediata entre ells, un teixit de recels, desconfiances i enemistats, engendradors de nous i sagnants conflictes.

No és pas aquesta la primera vegada que es reuneixen els diplomàtics per a tractar d'aquest afer tan important; no és pas d'ara que les potències diuen sentir aquesta necessitat. Malgrat això, si donem una ullada al panorama polític internacional, ens donarem compte tot seguit, amb astorament, que els fets desmenteixen les paraules i els propòsits. Mussolini, a Itàlia, somniant amb la glòria dels Cèsars romans; Hitler, a Alemanya, apoiat provocativament en la punta de les espases del vell militarisme germànic; l'au de presa del militarisme nipó, picotejant famolenc el vast i desolat territori xinès; França, accentuant el seu xovinisme malaltís; Anglaterra, mantenint subjugat a la metròpoli l'immens imperi colonial, i

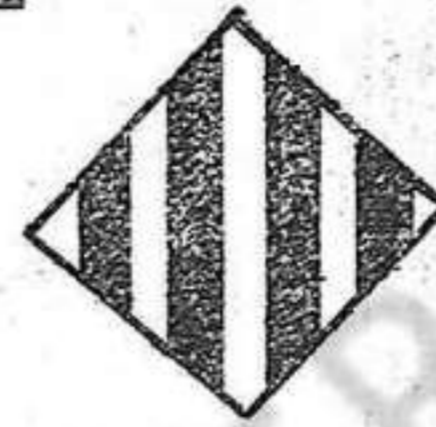
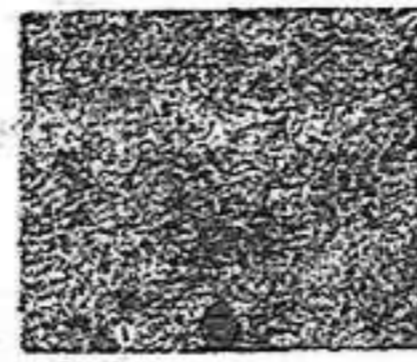
d'altres i d'altres; són proves eloqüents i irrecusables de la insinceritat dels seus actes i de la ineficàcia d'aquestes reunions, anunciades a so de bombo i de platets.

La gran i petita Dinamarca, en abolir el seu exèrcit, no tingué pas necessitat de recórrer a cap conferència internacional. Si aquests que es diuen grans estats seguissin l'exemple del noble i admirable país escandinau, deixant de banda raons i conveniències d'estat, que no són altra cosa que cobertores per a amagar la hipocresia regnant en la totalitat de les cancelleries de les

grans potències, la humanitat tota se'n beneficiaria, encara que aquest guany fos en perjudici d'aquells bons senyors que aprofiten aquestes avinenteses per anar a la bella ciutat suïssa a explaiar-se i a distreure els oc's llurs.

Però ja veïf que aquesta vegada, a l'igual que les altres, la coloma de la pau haurà d'endregar el ram simbòlic d'olivera a la maleta i fer el camí de retorn amb un desengany més.

FABIA

P.R.F.N.c.g

notes de carnet

LA TASCA DEL SECRETARIAT

POLÍTIC DURANT LA SETMANA

Escrit a Pere Condom Puig, de Vilahur, assabentant-li poder passar a recollir el document que tenia interessat.

Confeccionat, tramitat i enviat els Estatuts del Sindicat Agrícola de Sant Joan de Mollet, d'acord amb la petició de bon nombre d'agricultors i a la vegada correligionaris d'aquell poble.

Comunicat als interessats els resultats d'unes revisions de contracte, petició que ens tenia feta el nostre bon amic en Miquel Ferrer Carolà, de Medinyà.

Aconseguit un permís provisional perquè el nostre afiliat de Ribes de Fresser, en Josep Font Tuxans, pugui exercir l'ofici d'operador cinematogràfic, després d'obtenir el corresponent certificat d'aptitud. Fet arribar a les seves mans per conducte indirecte.

Comunicat a Teresa Jofra, d'Esponellà, haver-se donat l'autorització que tenia sol·licitada per a tallar oliveres de la seva propietat.

Enterat a Martí Farreró, de Bàscara, de la situació en què es troba la seva petició semblant a l'anterior, talla d'oliveres, o sigui que està en tràmit.

Enviats certificats d'Hisenda i Comissaria de la Generalitat de Catalunya a l'Ajuntament de Besalú, a petició del seu Alcalde i entusiasta republicà en Manuel Fernández, justificant que aquell Municipi no deu res ni a una ni a altra oficina.

Comunicat al Secretari de l'Ajuntament de La Tallada la situació d'un assumpte interessant per al poble. La documentació que ha servit per fer l'investigació, al nostre poder a la disposició del senyor Secretari.

Escrit al President del Centre Republicà

de Brunyola citant-lo i donant-li hora i dia per a una entrevista amb el nostre diputat senyor Pere Cerezo.

Comunicat el resultat d'una gestió en la Delegació d'Hisenda a un nostre amic de Castellfullit de la Roca d'acord amb el seu encàrrec i orientat sobre la mateixa.

Sol·licitat també de la Delegació d'Hisenda la data de sortida de petició d'un detall a informar per al Circuit Nacional d'Afermats Especials per a poder gestionar d'aquella oficina la tramitació ràpida d'un assumpte molt convenient per al poble de Fornells de la Selva a petició del seu Ajuntament.

Traslladada instància signada pel Centre Republicà Federal de Bordils, recomanant-la, al senyor Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, en la qual es demana material per la constitució d'una biblioteca en aquell poble.

Complimentat el desig del Centre Republicà de Masanet de la Selva sobre el servei prestat per aquest Secretariat a un individu d'aquella població.

Comprats i fet segellar els llibres reglamentaris a utilitzar per la Societat Unió Republicana de Garrigoles, d'acord amb la vigent Llei d'Associacions i entregats a persona de l'esmentat poble a fi de fer-los arribar a mans dels interessats.

Escrit al Vice-president del Parlament Català i diputat per aquesta Circumscripció senyor Joan Casanoves, demanant-li data per a celebrar mítings en els pobles de Cervià de Ter, Sant Jordi Desvalls, Celrà i Jafre, a petició dels Centres Republicans dels pobles respectius.

Una festa de llibertat, igualtat i fraternitat, a Jafre

Mai podíem pensar que la nostra invitació feta a un reduït nombre de companys del Centre d'Unió Republicana de Girona es convertís en una diada apoteòsica, on la democràcia va deixar-se sentir en grau superlatiu.

L'amic Juvé ha correspost d'una manera admirable a la nostra invitació, convertint en un acte esplèndid de veritable germanor i fraternitat, el que sols havia d'ésser una reunió amistosa entre pocs companys, amants de la natura; però hem de reconèixer que en el canvi hi hem guanyat tant, que mai podem prou agrair l'organització del mateix, ja que ens va permetre festejar, ultra altres apreciats amics, el fraternal company Santaló i el simpàtic i senzill company Lluís Prunés.

Els arbres fronters al riu Ter varen eixoplujar el dilluns passat més de 300 excursionistes vinguts d'innombrables pobles veïns, freturosos d'ajuntar-se a l'aplec, la qual cosa va motivar algunes petites dificultats per a servir degudament, a l'hora del dinar, tots els assistents, però és ben cert que allà on hi ha una bona voluntat les dificultats són salvades amb facilitat.

Tot just apuntava el dia quan va arribar el primer grup, el qual, després d'un petit refrigeri, va escampar-se per les vores del Ter disposat a fer un concurs de pesca a canya. El mal dia que a les primeres hores del matí va fer, impossibilità als concursants obtenir la pesca que es prometien.

Dues hores més tard, un nou autobús, seguit d'automòbils particulars, va portar-nos altres amics de Girona. Tots varen dedicar-se a diferents activitats. Partit de futbol, chors, carretes de barques, concurs de natació i altres jocs, tots ells presidits per la més franca camaraderia.

A dos quarts de deu va servir-se l'esmorzar a base de llonganissa, cargols, anguiles amb tomàtec i una grossa costellada.

Serien les onze, quan el grup femení republicà de Colomès, format per una vintena de senyorettes, va fer acte de presència al camp, presidides per l'ensenyà republicana del seu Centre, les quals foren vitorejades fortament com a prova de simpatia. Elles foren les que cuidaren, amb aquella delicadesa natural en la dona, de servir als nombrosos comensals a l'hora del vermut i del dinar.

Cap a les dotze va arribar el gros de la comitiva formada per deu o dotze automòbils que varen ésser rebuts per l'Ajuntament, amb el seu alcalde al cap, i molts socis del Centre Republicà, i darrera d'ells, el poble en massa. També acudiren a esperar-los les nombroses comissions dels pobles veïns. Entre els arribats figuraven els senyors Prunés, Santaló, Puig Pujades, Cerezo, Josep M. Dalmau, amb llurs famílies respectives.

Mentre tots plegats es dirigien vers l'improvitzat campament, l'amic Muntanya, convertit en "cheff" de cuina, anava disposant i dirigint les deu o dotze dones encarregades de fer el menú. Malgrat la cuina no reunir condicions per a servir semblant nombre de comensals, les deficiències varen poder ésser salvades, com hem dit abans, amb tota la bona voluntat i mercès a un notable esperit de superació i enginy.

Va improvitzar-se sota l'arbreda una taula capaç per cin-

quanta comensals, on foren instal·lades l'important nombre de senyores que varen acompanyar llurs marits a la festa. Tinguérem la satisfacció de conèixer i saludar l'esposa del senyor Prunés i filles, esposa del senyor Puig Pujades, esposa i fills del senyor Santaló, germana del senyor Josep M. Dalmau, senyora Blanch, Carme Cerezo, i un altre sens fi de senyores i senyorettes els noms de les quals sentim no recordar pel seu important nombre. Sols direm que la taula formada estava totalment ocupada per senyores. Els homes varen repartir-se, per grups, damunt la catifa d'herba.

Per fi va arribar l'arroç i demés plats, cuidant de repartir-lo els senyors Santaló i Prunés, "maitres d'hotel" improvitzats, secundats per les simpàtiques jovenetes de Colomès. Mercès a aquesta precaució va ésser possible fer el serviment amb ordre i equitat.

El dinar va transcórrer amb la natural alegria d'un dia de camp, lliures de les preocupacions, i amb simpàtica camaraderia. Allà no hi va haver categories de cap mena, ni preferències enutjoses, a part de les senyores, i malgrat això, el respecte i l'ordre no va trencar-se en cap moment. Hem d'agrair aquesta simpàtica lliçó de les nostres primeres Autoritats de les Comarques Gironines, les quals varen saber demostrar àmpliament que la democràcia que prediquen és cosa sentida des del fons del cor.

A les quatre va començar la desfilada cap el poble. La carretera era ocupada totalment d'ambdós costats pels nombrosos automòbils arribats de Girona, i pobles propers. El nostre Centre Republicà format d'un cos per a cafè, junt a la sala de ball, relativament ample, va ésser del tot insuficient per a aplegar la gran gentada. Tot el llarg de la carretera era invadit per un públic nombrosíssim, oferint un espectacle mai vist al nostre poble.

Davant la impossibilitat d'entrar al Centre, molts varen decidir emprendre el viatge de retorn.

Aclarit el públic, i davant la nostra insistència i el carinyós prec del nostre compatriota Carles Esteve de Rich, que va fer la presentació, feren ús de la paraula els senyors Cerezo, Santaló i Prunés, els quals foren saludats amb una formidable ovació en acabar els seus respectius parlaments.

Moments més tard, una polsaguera al lluny de la carretera va marcar l'acabament d'una festa esplèndida, d'un dia ple d'alegria i veritable satisfacció, per haver pogut hostatjar les nostres primeres Autoritats de les quals servarem un agradable record i a les quals oferim una vegada més la nostra més entusiasta salutació.

Vàrem tenir la satisfacció, també, de poder constatar personalment les altes dots que reuneix el nostre Governador Civil senyor Prunés, i si hem d'ésser sincers els direm, que els elogis que li venen fent els amics republicans de Girona, són incomplets davant la realitat. El dilluns passat va guanyar el cor de tot el poble de Jafre.

Aprofitem les acollidores pàgines d'ACCIÓ CIUTADANA, per agrair a tothom, les hores de fraternitat que ens varen fer viure, esperant altra oportunitat per a poder-les repetir.

L'ample local del Centre estava ple de gent frisa de sentir el nostre Diputat.

Presidí l'acte el Secretari de l'Entitat, el qual amb sentides paraules posà de relleu la tasca empresa pel senyor Arnau, dient que era un dels iniciadors de la Federació de Municipis Catalans.

En aixecar-se el senyor Arnau, fou acollit amb una sorollosa salva d'aplaudiments.

És la segona vegada—comença—que vinc a Caldes. La primera en un acte no polític, en el transcurs de la vida i en els casos de l'esperit es troben en un mateix lloc homes de diferents maticos polítics. La primera vegada fou una d'aquestes. No recordo bé si va ésser per la inauguració d'una escola, do-

nada a Caldes per un home totalment contrari a les meves tendències polítiques. Fel·liç el poble que pot comptar amb aitals homes! Però hem de maldar que aquestes coses no es puguin fer servir per a coaccionar l'esperit dels ciutadans fent-los fer el contrari de les seves idees polítiques. Jo recordo amb emoció que en la lluita electoral dels senyors Santaló i Pla i Daniel, solament 29 homes d'aquest poble no es varen torçar, 29 homes que, conseqüents amb la seva ideologia, varen votar la candidatura que representava la lliberació del poble.

Passa, seguidament, a comentar el que era la República, exaltant el sentiment republicà del poble, fent desfil·lar davant els

LA SELVA CALDES DE MALAVELLA

El dia 4 del mes en curs, a l'estatge del Centre Cultural d'Esquerra Catalana, donà una conferència el Diputat al Parlament de Catalunya senyor Francesc Arnau.

oients el que havia fet aquesta en benefici de tots, i amb paràgrafs vibrants i plens d'emoció, analitza lo'bra del Cap del Govern senyor Azaña. Azaña—digué—no ha estat un home que arribés fins el poder sense estar preparat per a la missió a ell encomanada, sinó que ha estat l'home competent que ha sabut en tot moment el que era la governació d'un poble. La República ha acabat amb els tres puntals de la monarquia: el clericalisme, la aristocràcia i el militarisme; i ha pogut acabar amb aquests tres fantasmes que es cernien damunt d'Espanya, gràcies a la intel·ligència i fermesa del govern Azaña.

Comenta la llei del divorci. Vosaltres, dones, que us han espaordit dient-vos que el divorci allunyaria els vostres marits, que faria que el matrimoni fos una cosa espantosa, no us ho creieu, no és cert. La dona se l'ha tingut sempre esclavitzada, se l'ha considerat com un ésser inferior, sempre s'ha cregut que la seva missió era a un recó de casa, i la dona té els mateixos drets dels homes. El divorci ve a solucionar aquells conflictes en què l'avarícia dels pares i la incomprensió de la Societat ha situat la dona, perquè si els pares tinguessin cura de fer que les noies sabessin el que és el món, moltes de les coses no passarien, perquè empenyen les dones al casori sense preocupar-se de llur preparació.

Digué també que la part sexual era una de les coses que tant els homes com les dones haurien de saber i l'obligació dels pares era donar el camí i preparar-los per a evitar les terribles enfermetats secretes que tant de mal causen a la societat.

Les manifestacions del senyor Arnau, foren tan clares, magnífiques i il·luminoses, que el públic no es cansava d'oír-lo. Tocà tots els problemes amb tanta seguretat i claretat, que els assistents estaven pendents de les seves paraules. En finalitzar la seva conferència, fou festejat amb una xardorosa ovació.

Acabà l'acte amb unes breus paraules del president, el qual digué: Heu sentit el nostre Diputat senyor Arnau, crec que les seves paraules quedaran gravades en el vostre esperit i per a aconseguir per la nostra vila tot el que ell ha dit, cal que tots ens unim per acabar d'enderrocar el caciquisme que encara que esmortuït, cal no deixar aixecar, perquè d'aquesta manera farem que

Caldes es situí al pla que li correspon, cosa que els homes que fins avui dia han tingut el seu comanament no s'han preocupat gens. Una salva d'aplaudiments coronà aquestes paraules.

Quedarà un record profund de la vinguda del senyor Arnau, perquè s'ha palesat que els homes d'Esquerra tenen una concepció clara del que ha d'ésser la República, i Caldes donarà proves de què s'ha incorporat al moviment que renova la vitalitat d'un poble.

***

MUNICIPI. — Sessió del dia 6 del corrent: Oberta a les 7 en punt, amb una regular assistència de ciutadans, cosa que no es veié mai en els Ajuntaments passats. S'acordà cursar l'adhesió al Congrés de la Federació de Municipis Espanyols que s'ha de celebrar a Barcelona.

La recaptació del mes de maig puja a 1.057'10 ptes., repartides entre l'Escorxador i vins i alcohols. A proposta del president, senyor Duaso, i després d'un bell parlament, s'acordà posar un cartell a la bomba del carret nomenat "Tras Muralla", prohibint que es tregui aigua de la mateixa fins que s'hagi analitzat, puix que l'antic Ajuntament havia fet construir una quadra per a posar-hi el cotxe mortuori, sense tenir en compte que hi havia el pou d'on es nodreix l'al·ludida font, i tothom pot suposar que no és gaire addient beure aigua en aitals condicions higièniques.

També s'acordà posar uns indicadors a les entrades del poble assenyalant la velocitat amb què poden anar per l'interior del poble els automòbils.

S'acordà també treure la creu del cementiri municipal, doncs essent l'Estat laic i regint la llei de secularització de cementiris, no es pot permetre que encara hi sigui, perquè dintre el camp del repòs etern tothom és igual i no hi ha cap diferència. D'aquest acord en discrepà el representant de la Lliga senyor Diumenjó.

La setmana entrant comentarem com va anar aquesta discussió i les intervencions dels que componen la Comissió Gestora.

***

PEL CENTRE ECONÒMIC DIUEN....

...Que corre el rumor pel poble de què hi han uns industrials que no paguen la contribució.

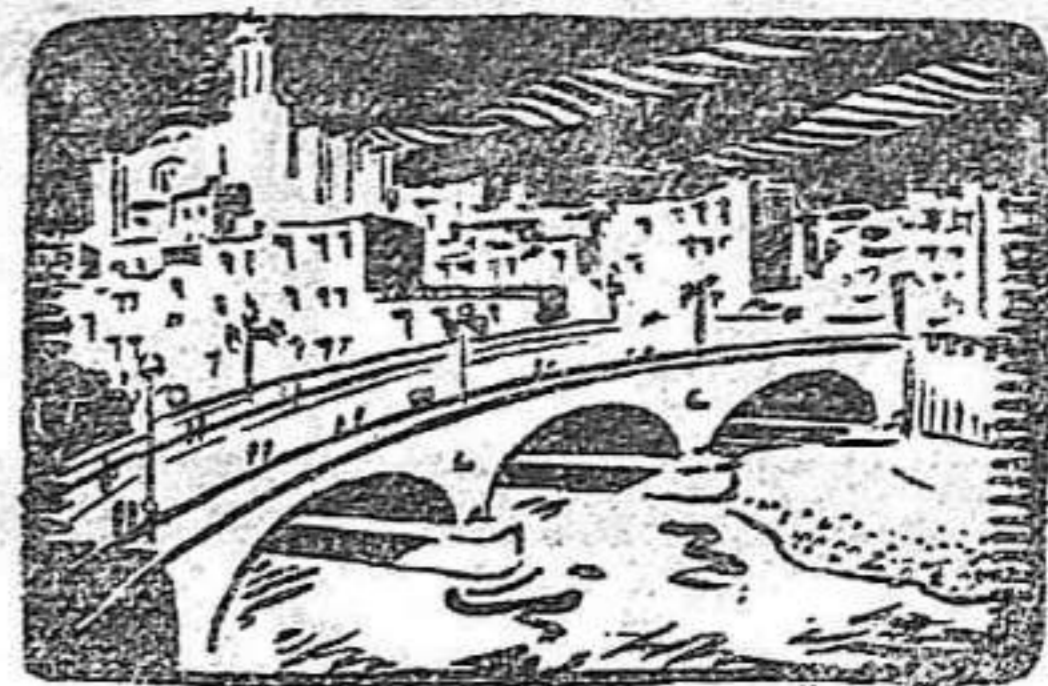
...Que és degut a la política partidista que han fet els Ajuntaments que Caldes ha hagut de suportar.

...Que n'hi ha un quefa quatre anys que no en paga.

...Que el gel també ha de pagar-ne de matrícula.

...Que s'espera que la Comissió Gestora esbrini el que hi hagi de veritat i faci pagar tot el que es deu.

...Que en el poc temps que la Comissió actua, s'ha fet obra positiva i s'han arreglat alguns carrers als quals els feia molta falta.

EL GIRONÈS

GIRONA

CONFERÈNCIES. — El dia 2 tingué lloc a la Biblioteca-Museu Municipal, la segona conferència organitzada per l'Institut francès de Barcelona amb el eam "Le visage de la France".

El dia 7, al saló de descans del Teatre Municipal i amb motiu de l'exposició de pintura catalana contemporània, Mr. Gaillard parlà de "La pintura francesa contemporània".

Ambdues conferències foren un èxit per tots conceptes.

***

LA VOLTA CICLISTA A CATALUNYA. — Demà comença la prova ciclista més important d'Espanya, amb l'etapa Barcelona-Manresa.

Enguany les terres gironines comptaran amb tres finals d'etapa: Girona, Figueres, Caldes de Malavella.

El dijous arribaran els corredors a Girona. L'arribada serà, com de consuetut, a la Devesa, el bell marc que fa d'aquesta final d'etapa un dels més interessants de la volta. El divendres tindrà lloc l'etapa Girona-Figueres, i el dissabte, la Figueres-Caldes de Malavella. Els gironins podrem, doncs, seguir una tercera part d'aquesta prova que tan apassiona Catalunya i tan interessa tot el món ciclista espanyol.

***

CAMPIONATS D'ATLETISME. — Diu-menge vinent, a les 8 del matí i al Camp de Vista Alegre, tindrà lloc la primera jornada dels campionats comarcals d'atletisme, organitzats pel Grup E. i E. Gironí. Ultra els atletes del club organitzador, prendran part en les proves els d'Atletes Units, Artilleria, Infanteria i U. E. Figueres.

Les proves seran les següents: 400 m. tanques, pes, 100 m. lllisos (semi-finals), 5.000 m., disc, 100 m. lllisos (finals), alçària, triple salt, 1.500 m., 4 100 m.

EXPRES-BAR

Situat a la Rambla - GIRONA - Teléf. 119

Begudes de les millors marques

Ressopons econòmics

OBERT NIT I DIA

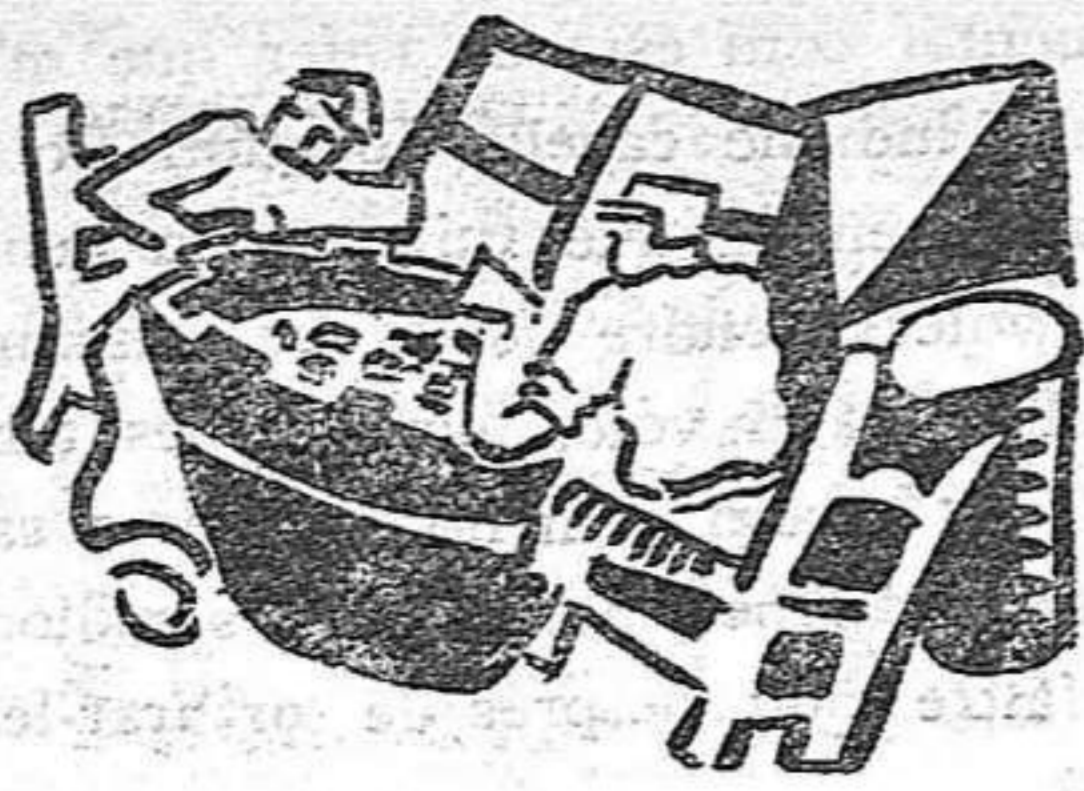
Del 1.er d'octubre al 30 d'abril, temporada de marisc

Ostres-Percebes-Almejes-Gambes

rebudes diàriament a les 5 tarda.

J. BALAGUER TORT
 AVVOCAT
 Progrès, 12 - 1.ª - 1.ª
 Teléf. 153 Girona

BAIX EMPORDA PALAFRUGELL

La setmana passada fou presentada a l'Ajuntament una instància demanant que no es fixessin responsabilitats en els acords que anaven a prendre els consellers municipals, sobre els comptes de l'època dictatorial.

La instància de referència anava signada per 186 homes i 82 dones, la majoria obrers de la fàbrica que posseeix el senyor Josep Bertran, alcalde que fou quan menaven els de Primo de Rivera. Deien, entre altres coses, que l'etapa revolucionària ja s'havia acabat, que el senyor Bertran era un bon home, i que el poble ja va estar content quan l'Ajuntament pre-republicà va publicar a "Baix Empordà" la novel·la dels comptes municipals del temps de la Dictadura, i que l'acord que prenguéssin l'Ajuntament podria

***

UN NOU ÈXIT DE JAUME ROCA. — L'excel·lent violinista veí de Salt, Jaume Roca, que fa poc assolí un èxit remarcable a l'Associació de Música de Girona en el concert donat al Teatre Municipal, acaba de renovar-lo a Barcelona amb un concert donat a l'Ateneu Barcelonès

Cordial enhorabona.

***

UNA NOVA DIADA DE GERMANOR EN PROJECTE — L'èxit assolit per la diada de germanor suara esdevinguda a Jafre, sembla que mogut el desig d'efectuar amb certa freqüència actes semblants, i ja es parla d'una altra diada entre les formors del magne Montseny.

Creiem encertada la idea.

***

PRO MONUMENT A CLAVÉ. — La Comissió que treballà per a l'erecció del monument a Clavé, el cantor del poble, prepara una festa al Teatre Municipal, els productes del qual ingresaran en la subscripció iniciada a aquella finalitat

Prendran part en aquesta interessant vetllada, els Chors Orfeo "La Regional" i "La Veu de Clavé", l'Agrupació escènica Badals-Capsir, que representaran "Los Claveles", el gran tenor Famadas i la Rondalla "Els Bemols".

Amb semblants elements, és d'esperar que l'èxit serà gran, tal com mereixen els entusiastes organitzadors de la festa.

portar, potser, a fer que el senyor Bertran tanqués la fàbrica.

L'Ajuntament va desestimar aquesta instància, fent veure el fora de to de la mateixa i remarcant, de passada, que sigui quin sigui el seu acord no pot influir de cap manera en el tancament de la fàbrica del senyor Bertran, ja que la vigent legislació no autoritza el tancament de cap fàbrica, sense causa plenament justificada.

***

En la sessió corresponent al prop-passat dia 2 del que som, va tenir lloc la sessió municipal en la qual varen adoptar-se els acords referents a la revisió de comptes de l'època dictatorial.

S'acordà que el senyor Josep Bertran Mignonys ingressés a la Caixa Municipal l'import de 24.139 pessetes, import que l'Ajuntament ha considerat que no apareix degudament legalitzat i justificat.

***

Dilluns d'aquesta setmana va tenir lloc a La Bisbal al "Saló Olimpia" un acte públic organitzat pel "Sindicat de Treballadors de la terra". Hi parlaren, versant sobre palpitants temes agraris, nostres amics Josep Sagra Coromines i Martí Jordi Frigola. En acabar els seus magnífics parlaments escoltaren llargs i ben merescuts aplaudiments.

***

El dimecres de la setmana passada al "Centre Fraternal" es celebrà l'anunciat recital de cant i dansa a càrrec de l'eminent cantatriu Carme Bau Bonaplata, i de la primera ballarina del Liceu, Alicia Calado.

Fou, en veritat, quelcom que perdurará per molt temps entre els amants de l'art, ja que tant una artista com l'altra palesaren a bastament un domini absolut i exquisit de tot quan executaren.

Foren entusiàsticament i repetida ovacionades.

***

Ha ingressat a la redacció de "La Publicitat" de Barcelona, el nostre admirat amic Fermí Vergés.

Ens han assabentat que coincidint amb la seva entrada en el camp del periodisme professional, ha estat nomenat secretari del senyor Nicolau d'Olwer, al qual acompanyarà a Londres on tindrà lloc la propera Conferència Econòmica mundial.

A les moltes felicitacions que ha rebut l'amic Vergés hi volem juntar la nostra, ben sincera; tot fent vots perquè les excel·lents condicions de Fermí Vergés trobin un marc adequat en el nou camí que ha emprès.

C.

OCASIÓ

Piano elèctric, bon estat, que val tretze mil pessetes, es ven a preu de ganga. — Raó: Cafè Colonial, Caldes de Malavella.

GARROTXA

OLOT

FEDERACIÓ COMARCAL D'OLO D'ESQUERRA REPUBLICANA

Dumenge vinent, a les onze del matí, al Cinema Ideal Park

GRAN MÍTING

hi parlaran els següents senyors diputats:

A. Dot-Arxé, Secretari Parlament de Catalunya.

Francesc Riera, President Unió de Rabassaires.

Manuel Galés, President Comissió Especial de Contractes de Conreu.

Amadeu Aragai, President Unió de Rabassaires.

Lluís Companys, President Parlament de Catalunya.

Obrers, camperols, assistiu-hi.

***

"No hi ha sord més sord que aquell que vol ésser-ho". Té raó l'adagi. Ara mateix ens trobem en què, políticament, Concentració d'Esquerra, demanava a la sucursal dels savis d'Olot, que pagués unes pesetes que deuen; i bé, ells que es passen la vida explicant anècdotes d'un piano i comparant-se amb "Clemenceau", no han volgut entendre això que és tan senzill.

Naturalment que hi ha algun—maliciós...! —que atribueix aquesta habilitat a l'afany que té algun de fer mèrits davant els "cantons" de la casa. Mèrits que deu aconseguir, no obstant la seva poca traça en amagar-se les orelles; i ho suposem, davant l'adhesió evidenciada del seu "summo" en una sessió consistorial.

Amb tot, ens agrada a nosaltres la franquesa, i a això anem.

La coincidència i l'aplaudiment que per part de l'ex-alcalde han merescut les intencions mal dissimulades d'aquest pobre inicial, corresponsal de "La Publicitat", han causat molt mal efecte, perquè han posat al descobert la conxorxa que es diu tenien tramada per tal de fer dimitir aquell que té la confiança del poble i poder tornar a l'Alcaldia i fer el nomenament de Dipositari a favor d'aquest pobre iniciat, aprenent de savi.

En això si que voldríem sentir la veu de l'Esfinx, que no és altre el paper que fan els regidors obrers quan es tracta de coses de l'"home que els ha pres el cor".

Diuenge passat estigué a Concentració d'Esquerra Republicana, el diputat al Parlament de Catalunya, senyor Martí Barrera, versant sobre el tema "En el moment polític actual". La seva claretat i franquesa d'exposició impressionà el públic que l'escoltava que fou nombrós, no obstant el fet que la conferència fou donada una hora i mitja més tard de l'anunciada.

SANT JAUME DE LLIERCA

EL PROBLEMA AGRARI

A CASA NOSTRA

Mentre al Parlament de Catalunya es tendeix a resoldre el problema del camp, delimitant el "dret" que a la terra hi té el propietari i del que hi té el pagès que n'arrencava els fruits amb el seu treball, anem a parlar d'uns altres problemes que, al nostre entendre, haurien d'estar també inclosos a la Reforma Agrària i que estem segurs que no floreixerà l'Agricultura, a casa nostra, si no es prenen en consideració:

La terra sense l'adob (fem), per més que hom la treballés, arribaria que no s'hi faria ni el gram. Per això, tots els individus que en treballen un bocí, qui més qui menys, estan obligats a recriar alguns caps de bestiar a més del que utilitzen per a realitzar les feines del camp. A l'extingida província de Girona, particularment a la comarca de la Garrotxa, els pagesos es dediquen a la cria de bestiar perquè. Aquest bestiar, consumeix quasi tots els fruits recollits de la terra durant tot l'any per una família, i del metàl·lic que produeix la venda del qual ha de sortir-ne el diner per pagar l'"amo" i per a solventar totes les despeses de la família que, precisament, no són pas poques.

Entretant es tendeix a abaratir les carns; incomprendiblement, el ministre d'Agricultura importa de l'estranger carn congelada; diàriament s'obren nous "corrals" on s'hi engreixen porcs a centenars, i que la major part dels quals no en tributen "ni cinc" a l'Estat, no obstant l'haver de comprar a l'estranger quasi tots els aliments, la qual cosa contribueix a què surtin les pessetes de casa nostra. Això, junt amb els caps de bestiar de totes menes que s'importen de fóra de Catalunya, agreugen tant la situació, que de no evitar-ho a temps, la crisi més afrosada és imminent. Llavors veuríem que amb la Reforma Agrària catalana en vigor, la misèria i el pessimisme s'apoderarien de la gent del camp.

Quantes pessetes no s'han gastat sense cap profit per als agricultors en adobs (productes químics) llençats a la deriva per desconeixement de per a la qualitat de la terra la classe que en requereix!

Perquè els enginyers agrònoms no es posen més en contacte amb la nostra pagesia i orientant-la amb habilitat no intenten posar-la al nivell d'altres països?

Grans extensions de terreny, que avui no donen el màxim rendiment, sense grans despeses podrien ésser convertides en zones regables. Es remeïria a la vegada l'atur forçós, i no hauríem de veure amb un deix de melangia com l'aigua dels rius se'n va directament a la mar, mentre que unes plantes amb les quals el pagès hi té pendent el pa de cada dia, moren corsecades per manca del líquid benefactor.

Un altre factor, i no pas precisament el de menys importància, és el règim social a què està sotmesa la gent del camp. Aquí, l'home que vol viure i a fi d'any poder pagar a l'"amo", té de treballar de clar a fosc a l'estiu i de la nit fer-ne dia a l'hivern, resistir les inclemències del temps, menjar quasi com les bèsties i vestir pobrement. En temps de la monarquia se'ns deia són pagesos, i amb aquest qualificatiu n'hi havia suficient per a compensar la diferència dels treballadors de la terra amb els de la resta del món; però avui, amb una República democràtica, aquells pagesos d'antany són ciutadans com els altres i en un règim on impera la Llibertat, Igualtat i Justícia, forçosament els que ens governen han de procurar que si una casta s'ha ressagat obligatòriament, prestar-li el seu ajut i amb l'esforç màxim a realitzar per tots i cada un de nosaltres, junt amb les lleis precises que no dubtem sortiran del Parlament Català per a l'estabilització dels treballadors de la terra amb llurs "amos" respectius, contribuiria al redreçament accelerat de l'Agricultura a casa nostra.

PERE LLONGARRIU

Secretari del Sindicat Agrícola
de Sant Jaume de Llierca
i la seva comarca

BANYOLES

Té molta raó, senyor "Un desvagat", jo no sé, ni sabria pas com dir-li, si fins avui he estat tant banal, tan mancada d'esperit. Potser que tot el que em passa amb aquests capellans sigui conseqüència d'aquesta manca meva de conèixer cap altre món que el que ells em feien veure i, suggestionada innocentment de les seves prèdiques, hagi viscut tan encantada creient cegament i empassant-me tantes mentides, les quals vostè m'ha ajudat ha esbrinar-les, fent que escampés la mirada a l'entorn meu; i, fet això, he vist clara la meva situació, a l'ensenys que els trenca-colls que aquesta pesta de capellans tenen preparats per a persones que ells mateixos procuren fer-los viure sempre dintre la més ridícula ignorància.

El rector de Banyoles avui no vol recordar-se de la meva persona, i dec fer-li memòria de la cara que em feia altre temps, quan li portava les pessetes que servien per a dir tantes o quantes misses. Tan gentil, tan humorístic, tan complaent que es presentava!, i, avui, perquè no puc ni vull donar-li cap més pesseta, ja no vol recordar-me, coneixedor com és de la meva situació

i assabentat com està de l'afer que m'ocupa amb l'indigne capellà Joaquim Pou de can Jana, sembla que fuig per la pendent de no voler prendre cartes en l'assumpte. Pocasolta: ¿així voleu conduir les ànimes al "cel"? ¿És així com ho féu per a salvar les nostres ànimes, prometent-les millor estar a l'altre món, després de torturar-les en aquest?

Tot el seu mutisme em fa creure que vostè i el Joaquim Pou estan d'acord; tota vegada que no puc concebre la seva quietud en l'afer que a les seves barbes es desenrotlla; això fa que no dubti d'una versió que l'escandalós Joaquim Pou, certa vegada em contava de vostè, dient-me que no trobés estrany que el senyor Rector estés tan flac i delicat, que aquesta causa obeïa perquè es volien molt amb les minyones que té de serventes a la Rectoria. Quina vergonya! Quin podriment!

Sí, senyor "Un desvagat", té molta raó: dones i capellans, i dones i més dones.

Jo, senyor "Un desvagat", no sé que serà de mi, se'm fa un nus; vertaderament no puc indagar, no sé quin pot ésser el camí més encertat perquè pugui viure una vida més tranquil·la i més sossegada. Després de les meves declaracions públiques fetes des de les acollidores pàgines d'ACCIÓ CIUTADANA contra el brètol i escandalós capellà Joaquim Pou, denunciant-lo a les autoritats de l'església, perquè aquestes facin justícia, que crec que el menys que podrien fer seria exiliar-lo a un altre indret, ben lluny d'aqueixes terres; no fent això, es fan encobridors de la seva conducta, i aquest desvergonyit, comptant amb totes aquestes complaences i toleràncies que els seus superiors li dispensen, continua perseguint-me i tot sovint em compromet amb la seva presència, que sembla que no té altra preocupació que perseguir-me, procurant trobar-me sola pels afores de la nostra Ciutat, sempre amb el premeditat propòsit de seduir-me amb les seves propostes amoroses, com si fos un jove de 18 anys. És per aquest motiu, que jo no puc capir quin pot ésser el millor camí a seguir, després de tot el publicat: si a l'insult responc també amb l'insult o delatant a les Autoritats judicials, la conducta que vers la meva humil persona observa el capellà Joaquim Pou de can Jana, afrontant-me per tots els camins, barrant-me sempre el pas com una mena de fantasma.

En tot cas, procuraré en el successiu prevenir-me del necessari per a fer-li front, en justa defensa del que podria passar si la despietada conducta d'en Pou no és corregida per qui té l'obligació de posar-hi esmena. Ja que aquest no repara en res, dec considerar-lo que no és cap home de 60 anys, i sí, ni més ni menys, que un semi-selvatge sortit dels boscos fet un tigre o bé un llop carnívor assetjant la seva pressa en l'ocasió que li sembli més propícia.

Dec, novament, denunciar a l'opinió pública i assabentar a les autoritats prenguin bona nota del que em succeí l'altre dia.

El divendres passat, dia 2, a la tarda, en sortir de casa per a dirigir-me a la Font de la Puda, vaig trobar-me amb el bon amic senyor Josep Congost, advocat de Girona, fill de Banyoles, amb el qual vaig posar-me a conversar d'una qüestió judicial que des de fa molt temps em dirigeix. I veu's aquí que se'ns presentà el capellà Joaquim Pou, el qual passà quasi a tocar-me, i fent jo com qui no el veïés, així desaparegué. Acabada la conversa amb el senyor Congost ens despedírem, el que serví per mirar de saber cap on s'havia decantat l'indigne capellà, sense aconseguir divisar-lo. Tenint el temps ja perdut, vaig optar per fer un petit passeig per aquells contorns de la Puda, quan de sobte veig sortir de darrera d'un marge l'asquerosa figura de l'ensotanat. Refeta de l'ensurt que la seva presència m'havia

causat, vaig fugir; i ell darrera meu, vinga a cridar-me, tot i dient-me: —"Vina dona, no tinguis cap temença; no escriguis més al periòdic, deixa't de tonteries; tan bé que podríem estar tots dos. Què hi puc fer jo, si t'estimo? Quantes dones són que voldrien ésser estimades i no ho són? Vina, jo et vull. Viure'm plegats; si vols marxarem

junts; fins si ho desitges anirem a viure a Mallorca...."

D'aquesta persecució vaig poder lliurar-me en arribar a la Puda.

És per això, que jo no sé com haig de fer-ho per treure'm aquest fastigós capellà del meu pas com si fos una pesadilla.

DOLORS BOIX

UN SOL FOC
Proporciona calefacció i aigua calenta a tota la casa

Amb la Calefacció **IDEAL CLASSIC** ja tenim resolt el problema del confort higiènic i econòmic. Per pocs diners podeu instal·lar-la a casa vostra, lliurant-vos, a la tardor i a l'hivern, del fred i de la humitat

Fascicles gratuïts

Bartomeu Agustí
OLOT

Esmolament de Navalles a la perfecció

VENDES DE TOTA CLASSE D'ARTICLES PROPIS PER BARBERIA. — GAVINETERIA FINA. GRAN ASSORTIT EN PERFUMERIA.

JOSEP SERRA
Argenteria, 10 - GIRONA

Comerciants agricultors

Abans de fer vostres compres a neu a visitar el nou Magatzem de grans i pinsos **Enèrgic** — de —

Jacint Codina

No deixeu de fer una prova de els aliments concentrats **Enèrgic**, per Vaques, Vedelles, Porcs, Gallines i altre bestiar de corral. PRODUCTE NACIONAL AMB PATENI I MARCA REGISTADA

Passeig de Blai, n.º 31 **OLOT** Telèfon, n.º 113
Casa central: VIC Rbla. Deballades, n.º 15 - Tel. n.º 192

Servei a domicili i al major.

Dipòsit de vi de
Joan Moriscot
Ultònia, 5 GIRONA

VINS: Priorat, Múrcia, Alacant, Valdepenyas, Jumilla, Secuita, Vinebra.

Responent de la qualitat dels mateixos.

Cerralleria artística

de

Bartomeu Agustí

Direcció tècnica a càrrec de LL. NEBOT

Treballs de ferro forjat en general. Especialitat en portes ballestes, tubulars i ondulades, tribunes, làmpares i escales de cargol.

Olot

Servei de Recader diari entre Olot i Barcelona i viceversa amb combinació de l' **Agència Arias**

PASSEIG DEL BORN, N.º 13
Telèfon, 13354

Societat ANÓNIMA DE TRANSPORTES OLOT

Es garanteix un Servei Ràpid, Econòmic i Perfecte. — Paquets entregats al vespre a Olot, a les nou del matí del dia següent són lliurats als consignataris de Barcelona, i així mateix els que són entregats a Barcelona fins a la una de la tarda, a les set de la mateixa arriben a Olot.

S'ADMETEN ENCARRECS A: **ANÓNIMA DE TRANSPORTES** (Carrer Antoni Llopi) i a les SUCURSALS: Plaça de la República, 11. - Telèfon, 48 i carrer de la Proa, 7 (ABANS «CASA SINGLA»)

A més, aquesta Societat compta amb un vagó diari de Sant Joan les Abadesses a Barcelona i viceversa, pel transport de mercaderies de **Petita Velocitat** que limita el temps en el trajecte a dos dies.

Cooperació
de Fundició
de ferro i metalls
OLOT
Carretera de Girona, 21
Treball esmerat i
preus mòdics.

FONDA DE RAMON ROVIRA

TELÈFON, 330

Ronda Dr. Robert, núm. 43
GIRONA

CALDERERIA I CALEFACCIÓ CENTRAL FUMISTERIA

Soldadura Autògena i Tall per oxigen
Instal·lació d'Aparells Sanitaris

de

PERE VALENTI FURTET

Calderers, 13 - GIRONA

CENTRE D'ESPECIFICS UNIC A LA COMARCA

Els millors productes medicinals. - TOTS ELLS D'ORIGEN. - Unics de propietats
terapèutiques garantides.

Plaça de les Castanyes · GIRONA · Telèfon, 144

FARMACIA RIBAS

Radio Selecte

CLARION, PHILCO, FADA,
FERM i totes les marques, últims mo-
dels des de 4 pessetes setmanals.

Carrer Olivo, 8 (davant camp d'Esports)

Bicicletes

LES MILLORS MARQUES A
4 pessetes 25 cèntims setmanals
SENSE ENTRADA

- **GIRONA**

Casa Escatllar

APARELLS DE RADIO
"FADA"

FERRETERIA I BATERIA DE CUINA
OBJECTES PER A REGALS
LOÇA SANITARIA

Rambla Llibertat, 28 - Mercaders, 6-7

Gràfiques
DARIUS
RAHOLA
Girona

CALÇATS MALARET

Vendes a l'engrós i detall

**RAMBLA LLIBERTAT, 5
GIRONA**

CAFÈS CORNELLÀ

SUCRES
EMPAQUETATS

Girona
TELÈFON, 321